

Ministru kabineta noteikumi Nr. 802

Rīgā 2023. gada 19. decembrī (prot. Nr. 62 79. §)

Neatbilstību konstatēšanas un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas kārtība Eiropas Savienības fondu īstenošanā 2021.–2027. gada plānošanas periodā*Izdoti saskaņā ar Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda vadības likuma 19. panta 9. punktu***I. Vispārīgie jautājumi**

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā konstatē un ziņo par konstatētajām neatbilstībām Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda Plus, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda (turpmāk – Eiropas Savienības fonds) projektos (turpmāk – projekts), noraksta, ietur vai atgūst neatbilstoši veiktos izdevumus, kā arī piemēro proporcionālo finanšu korekciju.

2. Neatbilstība šo noteikumu izpratnē ir:

2.1. jebkurš Latvijas Republikas vai Eiropas Savienības tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk – regula Nr. 2021/1060), 2. panta 31. punktam;

2.2. Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmēja (turpmāk – finansējuma saņēmējs) Imigrācijas likuma 68.⁴ panta trešajā daļā minētais administratīvais pārkāpums, ja attiecīgais kompetentas institūcijas lēmums ir stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams vai attiecīgais tiesas spriedums ir stājies spēkā (attiecināms, ja finansējuma saņēmējs nav tiešās pārvaldes iestāde);

2.3. finansējuma saņēmēja izdarīts Krimināllikuma 280. panta otrajā daļā minētais noziedzīgais nodarījums, ja finansējuma saņēmējs ir atzīts par vainīgu un attiecīgais tiesas nolēmums vai prokurora priekšraksts par sodu ir stājies spēkā (attiecināms, ja finansējuma saņēmējs ir fiziska persona);

2.4. finansējuma saņēmēja izdarīts Krimināllikuma 280. panta otrajā daļā minētais noziedzīgais nodarījums, ja finansējuma saņēmējam ir piemērots piespiedu ietekmēšanas līdzeklis un attiecīgais tiesas nolēmums vai prokurora priekšraksts par sodu ir stājies spēkā (attiecināms, ja finansējuma saņēmējs ir privāto tiesību juridiska persona).

3. Sadarbības iestāde par tās pieņemtajiem lēmumiem informē finansējuma saņēmēju un atbildīgo iestādi.

II. Neatbilstības izvērtēšana un ziņošana

4. Vadošā iestāde, revīzijas iestāde, atbildīgā iestāde, par horizontālo principu "Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana" koordināciju atbildīgā institūcija un sadarbības iestāde pati izvērtē katru tās konstatēto iespējamo neatbilstību.

5. Ja vadošā iestāde, atbildīgā iestāde vai par horizontālo principu "Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana" koordināciju atbildīgā institūcija konstatē iespējamu neatbilstību, tā 10 darbdienu laikā pēc neatbilstības konstatēšanas, izmantojot savu oficiālo elektroniskā pasta adresi, elektroniski informē sadarbības iestādi. Revīzijas iestāde, konstatējot iespējamu neatbilstību, informē sadarbības iestādi saskaņā ar normatīvo aktu par revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtību Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā.

6. Veicot šo noteikumu 5. punktā minētās darbības, institūcija, kura konstatējusi iespējamu neatbilstību, norāda šādu informāciju (attiecināms, ja tās rīcībā ir atbilstoša informācija):

6.1. finansējuma saņēmēju, kura īstenotajā projektā konstatēta iespējamā neatbilstība;

6.2. tā projekta nosaukumu un numuru, kurā konstatēta iespējamā neatbilstība;

6.3. iespējamās neatbilstības rezultātā radušos neatbilstoši veikto izdevumu summu (tai skaitā dalījumā pa izmaksu pozīcijām);

6.4. iespējamās neatbilstības būtību;

6.5. iespējamās neatbilstības atklāšanas veidu.

7. Sadarbības iestādei ir tiesības saņemt no Sodū reģistra informāciju par finansējuma saņēmējiem, kuri ir sodīti par Imigrācijas likuma 68.⁴ panta trešajā daļā minētā administratīvā pārkāpuma vai Krimināllikuma 280. panta otrajā daļā minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu vai kuriem ir piemēroti piespiedu ietekmēšanas līdzekļi (ja finansējuma saņēmējs ir privāto tiesību juridiska persona) par minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, lai varētu konstatēt šo noteikumu 2.2., 2.3. un 2.4. apakšpunktā minēto neatbilstību.

8. Sadarbības iestāde, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju par projektā konstatēto iespējamo neatbilstību, izvērtē iespējamo neatbilstību, tās smagumu, veidu un radīto zaudējumu apmēru un pieņem lēmumu par neatbilstības konstatēšanu, kā arī nodrošina attiecīgās informācijas par konstatēto neatbilstību ievadi Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā (turpmāk – vadības informācijas sistēma). Sadarbības iestāde finanšu korekciju piemēro saskaņā ar vadošās iestādes izstrādātajām vadlīnijām par finanšu korekciju piemērošanu 2021.–2027.gada plānošanas periodam.

III. Ziņošana Eiropas Komisijai par konstatēto neatbilstību

9. Sadarbības iestāde atbilstoši regulas Nr. 2021/1060 XII pielikuma 1. iedaļas 1.1. un 1.2. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem un 1.4. apakšpunktā minētajā termiņā elektroniski ziņo Eiropas Komisijai par neatbilstību, izmantojot Eiropas Komisijas izveidotu un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai uzturētu datu apmaiņas sistēmu (turpmāk – pārkāpumu pārvaldības sistēma). Revīzijas iestāde, izmantojot pārkāpumu pārvaldības sistēmu, ziņo Eiropas Komisijai par revīzijas iestādes konstatētajām neatbilstībām, ja par tām nav ziņojusi sadarbības iestāde.

10. Par pārkāpumu pārvaldības sistēmas lietošanas tiesību apjomu un veidu lemj šo noteikumu 4. punktā minētās attiecīgās institūcijas vadītājs. Pārkāpumu pārvaldības sistēmas lietošanas tiesību piešķiršanas pieprasījumu rakstiski iesniedz vadošajā iestādē, norādot darbinieka vārdu, uzvārdu, elektroniskā pasta adresi, nepieciešamo lietotāju tiesību statusu un iestādes nosaukumu. Par nepieciešamību anulēt pārkāpumu pārvaldības sistēmas lietotāju tiesības šo noteikumu 4. punktā minētās attiecīgās institūcijas vadītājs rakstiski informē vadošo iestādi ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no brīža, kad lietotāju tiesības vairs nav nepieciešamas, norādot darbinieka vārdu, uzvārdu, elektroniskā pasta adresi un iestādes nosaukumu.

11. Vadošā iestāde apkopo šo noteikumu 10. punktā minēto informāciju un veic nepieciešamās darbības, lai šo noteikumu 4. punktā minētajām institūcijām nodrošinātu pārkāpumu pārvaldības sistēmas lietošanas tiesības.

IV. Neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana, ja finansējuma saņēmējs ir valsts budžeta iestāde, plānošanas reģions, pašvaldība, no valsts budžeta daļēji finansēta atvasināta publiska persona, budžeta nefinansēta iestāde vai valsts kapitālsabiedrība, kura projektu īsteno tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros

12. Ja finansējuma saņēmējs, kura īstenotajā projektā ir konstatēta šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētā neatbilstība, kuras dēļ radušies neatbilstoši veikti izdevumi, ir valsts budžeta iestāde vai plānošanas reģions:

12.1. sadarbības iestāde pēc neatbilstības konstatēšanas:

12.1.1. par neatbilstoši veikto izdevumu daļu samazina projekta maksājuma pieprasījumu. Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad sadarbības iestāde veikusi maksājumu par apstiprināto maksājuma pieprasījumu, no kura samazinājusi izdevumus, vai, ja maksājuma veikšana nav attiecināma, dienu, kad sadarbības iestāde apstiprinājusi maksājuma pieprasījumu, no kura samazina neatbilstoši veiktos izdevumus;

12.1.2. ja projekta maksājuma pieprasījumu nevar samazināt par neatbilstoši veikto izdevumu daļu saskaņā ar šo noteikumu 12.1.1. apakšpunktu un vienam projektam vienas neatbilstības dēļ neatbilstoši veikto izdevumu summa nepārsniedz 250 *euro*, neatbilstoši veiktos izdevumus neatgūst;

12.1.3. ja projekta maksājuma pieprasījumu nevar samazināt par neatbilstoši veikto izdevumu daļu saskaņā ar šo noteikumu 12.1.1. apakšpunktu vai nepiemēro šo noteikumu 12.1.2. apakšpunktā paredzēto kārtību, par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata sadarbības iestādes paziņojuma par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem finansējuma saņēmējam nosūtīšanas dienu;

12.2. ja sadarbības iestāde rīkojusies saskaņā ar šo noteikumu 12.1. apakšpunktu, atbildīgā iestāde vai nozares ministrija noteiktā kārtībā iesniedz Ministru kabinetā pamatotu priekšlikumu atbrīvotā finansējuma izmantošanai, lai neatbilstoši veikto izdevumu rezultātā atbrīvoto Eiropas Savienības fonda un valsts budžeta finansējumu varētu izmantot citiem projektiem vai specifiskā atbalsta mērķiem, ja nepieciešams.

13. Ja finansējuma saņēmējs, kura īstenotajā projektā ir konstatēta šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētā neatbilstība, kuras dēļ radušies neatbilstoši veikti izdevumi, ir pašvaldība, no valsts budžeta daļēji finansēta atvasināta publiska persona (izņemot plānošanas reģionu), budžeta nefinansēta iestāde, valsts kapitālsabiedrība, kura projektu īsteno tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros, sadarbības iestāde pēc neatbilstības konstatēšanas:

13.1. ja iespējams, ietur neatbilstoši veiktos izdevumus no projekta maksājuma pieprasījuma. Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad sadarbības iestāde veikusi maksājumu par apstiprināto maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus, vai, ja maksājuma veikšana nav attiecināma, dienu, kad sadarbības iestāde apstiprinājusi maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus;

13.2. ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt saskaņā ar šo noteikumu 13.1. apakšpunktu un vienam projektam vienas neatbilstības dēļ neatbilstoši veikto izdevumu summa nepārsniedz 250 *euro*, neatbilstoši veiktos izdevumus neatgūst;

13.3. ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt saskaņā ar šo noteikumu 13.1. apakšpunktu vai piemērot šo noteikumu 13.2. apakšpunktā paredzēto kārtību, neatbilstoši veiktos izdevumus atgūst un par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad neatbilstoši veiktie izdevumi ir ieskaitīti pilnā apmērā šo noteikumu 27. punktā minētajā kontā.

14. Ja attiecībā uz šo noteikumu 13. punktā minēto finansējuma saņēmēju ir konstatēta šo noteikumu 2.2. apakšpunktā minētā neatbilstība, sadarbības iestāde rīkojas šo noteikumu 13. punktā noteiktajā kārtībā attiecībā uz

finansējumu, kas finansējuma saņēmējam izmaksāts 12 mēnešu laikā pirms administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas par attiecīgo administratīvo pārkāpumu.

15. Ja sadarbības iestāde ir konstatējusi neatbilstību šo noteikumu 13.3. apakšpunktā minētajā kārtībā, finansējuma saņēmējs neatbilstoši veiktos izdevumus atmaksā viena mēneša laikā no dienas, kad saņemts paziņojums par neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas pienākumu.

16. Finansējuma saņēmējs ne vēlāk kā 10 darbdienu pirms šo noteikumu 15. punktā noteiktā termiņa beigām informē sadarbības iestādi, ja nav iespējams šo noteikumu 15. punktā noteiktajā termiņā atmaksāt neatbilstoši veiktos izdevumus, un 10 darbdienu laikā vienojas par neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafiku, kas nepārsniedz trīs gadus no šo noteikumu 15. punktā noteiktā termiņa, bet ne ilgāk kā līdz 2039. gada 31. decembrim.

17. Ja finansējuma saņēmējs, kas ir valsts kapitālsabiedrība, kura projektu īsteno tai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros, šo noteikumu 15. punktā vai atbilstoši šo noteikumu 16. punktam saskaņotajā neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafikā noteiktajā termiņā neatmaksā neatbilstoši veiktos izdevumus, tas par katru nokavēto dienu maksā nokavējuma naudu – 6 % gadā no neatmaksātās summas.

18. Nokavējuma naudu nepiemēro par laikposmu, kad tiek saskaņots neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafiks atbilstoši šo noteikumu 16. punktam. Pēc grafika saskaņošanas nokavējuma nauda netiek piemērota, ja finansējuma saņēmējs veic maksājumus grafikā noteiktajā laikā.

19. Ja nav iespējams projekta ietvaros atgūt neatbilstoši veiktos izdevumus saskaņā ar šo noteikumu 15. punktā noteikto termiņu vai šo noteikumu 16. punktā minēto vienošanos, sadarbības iestādei ir tiesības, saskaņojot ar atbildīgo iestādi, atgūt tos no tā paša finansējuma saņēmēja citiem projektiem, kas tiek īstenoti atklātas projektu iesniegumu atlases veidā tā paša specifiskā atbalsta mērķa ietvaros. Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad sadarbības iestāde veikusi maksājumu par apstiprināto maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus, vai, ja maksājuma veikšana nav attiecināma, dienu, kad sadarbības iestāde apstiprinājusi maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus.

V. Neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana, ja finansējuma saņēmējs ir privāto tiesību fiziska vai juridiska persona

20. Ja finansējuma saņēmējs, kura īstenotajā projektā ir konstatēta šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minētā neatbilstība, kuras dēļ radušies neatbilstoši veiktie izdevumi, ir privāto tiesību fiziska vai juridiska persona, sadarbības iestāde pēc neatbilstības konstatēšanas:

20.1. ja iespējams, ietur neatbilstoši veiktos izdevumus no projekta maksājuma pieprasījuma. Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad sadarbības iestāde veikusi maksājumu par apstiprināto maksājuma pieprasījumu, no kā ietur neatbilstoši veiktos izdevumus, vai, ja maksājuma veikšana nav attiecināma, dienu, kad sadarbības iestāde apstiprinājusi maksājuma pieprasījumu, no kā ietur neatbilstoši veiktos izdevumus;

20.2. ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt saskaņā ar šo noteikumu 20.1. apakšpunktu un vienam projektam vienas neatbilstības dēļ neatbilstoši veikto izdevumu summa nepārsniedz 250 *euro*, neatbilstoši veiktos izdevumus neatgūst;

20.3. ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt saskaņā ar šo noteikumu 20.1. apakšpunktu vai piemērot šo noteikumu 20.2. apakšpunktā paredzēto kārtību, neatbilstoši veiktos izdevumus atgūst un par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad neatbilstoši veiktie izdevumi ir ieskaitīti pilnā apmērā šo noteikumu 27. punktā minētajā kontā.

21. Ja attiecībā uz šo noteikumu 20. punktā minēto finansējuma saņēmēju ir konstatēta šo noteikumu 2.2., 2.3. vai 2.4. apakšpunktā minētā neatbilstība, sadarbības iestāde šo noteikumu 20. punktā noteiktajā kārtībā nodrošina tā finansējuma atgūšanu, kas finansējuma saņēmējam izmaksāts 12 mēnešu laikā pirms administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas par attiecīgo administratīvo pārkāpumu vai pirms kriminālprocesa uzsākšanas.

22. Ja sadarbības iestāde ir konstatējusi neatbilstību šo noteikumu 20.3. apakšpunktā minētajā kārtībā, finansējuma saņēmējs neatbilstoši veiktos izdevumus atmaksā viena mēneša laikā no dienas, kad saņemts paziņojums par neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas pienākumu.

23. Ja tiek piemērota šo noteikumu 20.3. apakšpunktā minētā neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas kārtība, finansējuma saņēmējs ne vēlāk kā 10 darbdienu pirms šo noteikumu 22. punktā minētā termiņa beigām informē sadarbības iestādi, ja nav iespējams noteiktajā termiņā atmaksāt neatbilstoši veiktos izdevumus, un 10 darbdienu laikā vienojas par neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafiku, kas nepārsniedz trīs gadus no šo noteikumu 22. punktā noteiktā termiņa, bet ne ilgāk kā līdz 2039. gada 31. decembrim.

24. Ja finansējuma saņēmējs šo noteikumu 22. punktā minētajā kārtībā vai šo noteikumu 23. punktā minētajā neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafikā noteiktajā termiņā neatmaksā neatbilstoši veiktos izdevumus, tas par katru nokavēto dienu maksā nokavējuma naudu – 6 % gadā no neatmaksātās summas.

25. Nokavējuma naudu nepiemēro par laikposmu, kad tiek saskaņots neatbilstoši veikto izdevumu atmaksas grafiks atbilstoši šo noteikumu 23. punktam. Pēc grafika saskaņošanas nokavējuma nauda netiek piemērota, ja finansējuma saņēmējs veic maksājumus grafikā noteiktajā laikā.

26. Ja nav iespējams projekta ietvaros atgūt neatbilstoši veiktos izdevumus saskaņā ar šo noteikumu 22. punktā minēto termiņu vai šo noteikumu 23. punktā minēto vienošanos, sadarbības iestādei ir tiesības, saskaņojot ar atbildīgo iestādi, atgūt tos no tā paša finansējuma saņēmēja citiem projektiem, kas tiek īstenoti atklātas projektu iesniegumu atlases veidā tā paša specifiskā atbalsta mērķa ietvaros. Par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas dienu uzskata dienu, kad sadarbības iestāde veikusi maksājumu par apstiprināto maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus, vai, ja maksājuma veikšana nav attiecināma, dienu, kad sadarbības iestāde apstiprinājusi maksājuma pieprasījumu, no kura ietur neatbilstoši veiktos izdevumus.

VI. Neatbilstoši veikto izdevumu atmaksa un uzskaitē

27. Neatbilstoši veikto izdevumu un nokavējuma naudas atmaksāšanai sadarbības iestāde atver kontu Valsts kasē.

28. Sadarbības iestāde uzrauga, lai finansējuma saņēmējs atmaksātu neatbilstoši veiktos izdevumus un nokavējuma naudu šo noteikumu 27. punktā minētajā kontā.

29. Sadarbības iestāde piecu darbdienu laikā pēc neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanas šo noteikumu 27. punktā minētajā kontā nodrošina atgūtā Eiropas Savienības fonda un valsts budžeta finansējuma pārskaitīšanu valsts budžeta ieņēmumos.

30. Ja Eiropas Komisija piemēro finanšu korekciju atbilstoši regulas Nr. 2021/1060 104. pantam vai ja neatbilstoši veiktie izdevumi ir atmaksājami Eiropas Komisijai no valsts budžeta, vadošā iestāde vai atbildīgā iestāde sagatavo attiecīgu informāciju un iesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā. Ministru kabinets lemj par valsts budžeta līdzekļu novirzīšanu neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanai.

31. Sadarbības iestāde pēc attiecīgās šo noteikumu 12., 13. un 20. punktā minētās darbības uzsākšanas nodrošina informācijas ievadi par neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu un atgūšanu vadības informācijas sistēmā, pievienojot finansējuma saņēmējam nosūtīto informāciju.

32. Sadarbības iestāde atbilstoši normatīvajiem aktiem grāmatvedības uzskaites jomā veic atgūstamo un atgūto neatbilstoši veikto izdevumu grāmatvedības uzskaiti.

33. Sadarbības iestāde par neatbilstoši veikto izdevumu summu samazina kopējo projekta attiecināmo izdevumu summu un nodrošina attiecīgās informācijas ievadi vadības informācijas sistēmā. Finanšu instrumenta gadījumā

sadarbības iestāde par neatbilstoši veikto izdevumu summu samazina finanšu instrumenta piešķirumu saskaņā ar regulas Nr. 2021/1060 2. panta 4. punktu un 103. panta 5. punktu (izņemot regulas Nr. 2021/1060 103. panta 6. punktā noteiktos gadījumus) un nodrošina attiecīgās informācijas ievadi vadības informācijas sistēmā.

VII. Noslēguma jautājumi

34. Lai nodrošinātu šajos noteikumos noteiktās informācijas ievadi pārkāpumu pārvaldības sistēmā, katra šo noteikumu 4. punktā minētā institūcija atbilstoši nepieciešamībai iesniedz vadošajā iestādē lietošanas tiesību piešķiršanas pieprasījumu saviem darbiniekiem, norādot, vai tiesības tiek piešķirtas informācijas ievadei, informācijas apstiprināšanai un nosūtīšanai Eiropas Komisijai vai aplūkošanai lasīšanas režīmā. Par visām izmaiņām lietotāju tiesībās attiecīgā institūcija informē vadošo iestādi saskaņā ar šo noteikumu 10. punktu.

35. Nelikumīga komercdarbības atbalsta gadījumā neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu veic, piemērojot Komercdarbības atbalsta kontroles likuma IV vai V nodaļā un atbalsta programmā noteikto kārtību.

Ministru prezidente *E. Siliņa*

Finanšu ministrs *A. Ašeradens*